

KOKOUSHUISTIO

Kalajoen vesienhoitoryhmään kutsutut edustajat
Tiedoksi varajäsenille

KALAJOEN VESIENHOITORYHMÄN KOKOUS

Paikka: Kangaskylän pitokartano (Lehtorannantie 11, Reisjärvi)

Aika: 18.10. 2018 klo. 13:05–14:30

Läsnä: Miia Leipälä (Vestia Oy), Elina Hannula (Jukaturve Oy), Risto Jokela (ProAgria Oulu), Jari Järvenpää (Mhy Pyhä-Kala), Jatta Heikkinen (Kalajoen kaupunki), Satu Järvenpää (Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry), Marika Lax (Ylivieskan kaupunki), Katja Polojärvi (Ylivieskan kaupunki), Sami Puputti (Reisjärven kunta), Heidi Kaiponen (Kalajoen kaupunki), Sauli Halmetoja (Kanteleen voima Oy), Pekka Sorola (Kiljanjärven kylätoimikunta), Jermi Tertsunen (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus), Sanna Tikander (Varsinais-Suomen ELY-keskus, etäyhteydellä), Tapio Koistinaho (Ylivieskan kaupunki, pj.), Laura Liuska (Ylivieskan kaupunki, siht.)

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen ja pidettiin lyhyt esittelykierrös.
2. Sami Puputti kertoi Reisjärven ajankohtaisista vesien kunnostusasioista. Vuotojärvellä on käynnistymässä kahden lahden kunnostushanke. Työ aloitetaan akuuteimmista kohteista, mutta tehtävää riittää tulevillekin vuosille. Hankerahasta suurin osa käytetään juuri ruoppaustyöhön. Neuvottelut kunnan rahoitusosuudesta hankkeeseen olivat kokoushetkellä vielä käynnissä. Maanomistajien mahdollisella talkootyöosuudella voitaisiin täyttää osa omarahoituksesta. Myös paikalliset yritykset yritetään saada mukaan ja keskustelussa todettiin, että puhdas järvi on kaikkien etu.

Muita hankkeita Reisjärvellä on mm. Kotijoen hanke, jossa viimeisimpänä suunniteltu pohjapatoa, sekä Kangaskylällä viime vuosina toteutetut kosteikot.

3. Sanna Tikander Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kertoi kunnille suunnatusta RANKU eli ravinne-neutraali kunta -toimintamallista (liite 1). Siinä tarkastellaan ravinteiden kiertoa ja virtoja kunnissa, ja se sisältää selkeät askeleet kohti ravinneneutraaliutta. Ravinneneutraalius tarkoittaa tässä sitoutunutta konkreettista tekemistä kohti vähäpäästöistä ja resurssitehokasta orgaanisten ravinteiden käyttöä. Ravinteiden kierrätys parantaa alueen vesistöjen tilaa, tukee paikallisia ympäristömyönteisiä elinkeinoja, ja sen avulla voidaan saavuttaa myös kustannussäästöjä.

Kierrätettäviä biomassoja syntyy eri toimialoilla paljon. RANKU-toimintamallissa kunta on aktiivinen toimija, mutta ei ainoa. Kuntasektorilla ravinteiden kierrätys tulee läpileikkaavaksi teemaksi strategiatasolla, mutta myös konkreettisia toimenpiteitä toteutetaan. Nyt käynnissä olevaa RANKU 3 -hanketta edeltäneissä hankkeissa pilottikuntia oli Varsinais-Suomesta ja Satakunnasta. Niiden esimerkkeihin voi tutustua hankkeen verkkosivuilla (www.ymparisto.fi/ranku), jonne on koottu myös ajankohtaista tietoa hankkeesta. RANKU 3 kestää 2,5 vuotta ja se tiedottaa valtakunnallisesti. Tavoitteena on tehdä RANKU-malli tunnetuksi ja jalkauttaa se kuntiin ympäri Suomen.

Tällä hetkellä hankkeessa oli ajankohtaista kuntakilpailu, jonka kautta kunnat voivat hakea mukaan hankkeeseen. Mukaan voi ilmoittautua 31.10.2018 asti. Kisassa tärkeää on, että kunnalla on halu olla edelläkävijä ravinteiden kierrätyksessä. Mukaan haetaan erityisesti pieniä ja keskusuuria kuntia tai niiden vapaaehtoisia yhteenliittymiä (esim. Paimionjoki-yhdistyksen kunnat ovat olleet mukana yhdessä). Maatalouden ohella tarkasteluun toivotaan monipuolisesti eri toimialoja. Toimintamallin jalkauttaminen on hankkeessa tärkein asia, ja tukea saa myös muuten kuin kuntakisaan osallistumalla. Hanke järjestää esimerkiksi tilaisuuksia ja vierailuja valtakunnallisesti.

Keskusteltiin edellytyksistä osallistua RANKU 3 -hankkeeseen. Kokouksen muistion mukana lähetetään tutustuttavaksi hankkeen esite ja valmistunut opas kunnille. Esimerkiksi Ylivieskassa on kuntastrategian päivitys käynnissä parasta aikaa ja myös ympäristönsuojelumääräykset ja rakennusjärjestys päivitetään, jolloin olisi mahdollisuus ottaa huomioon myös ravinteiden kierrätyksen näkökulma. Tikander totesi, että työ valittujen kuntien kanssa alkaa vuoden 2019 alussa.

4. Satu Järvenpää Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:stä esitteli kesällä käynnistyneen Ravinneratas-hankkeen (liite 2). Hanke kestää vuoden 2020 loppuun. Hankkeessa on mukana Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:n lisäksi useita osatoteuttajia (GTK, LUKE, Suomen metsäkeskus, Pro Agria Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa ja Österbotten). Pohjois-Pohjanmaalta hankealueeseen kuuluvat Alavieskan, Kalajoen, Reisjärven, Sievin ja Ylivieskan kunnat.

Ravinneratas-hankkeen päätavoitteena on tehostaa ravinnevirtojen hyödyntämistä ja vähentää vesistökuormitusta. Hankkeessa etsitään ravinnevirtojen ns. hot spot -alueita erilaisia tietojärjestelmiä ja aineistoja hyödyntämällä. Näille alueille laaditaan käytännön toimenpidesuosituksia ja mallisuunnitelmia. Kohderyhmää ovat valuma-alueiden maanomistajat ja toimijat. Lisäksi tavoitteena on mm. lisätä tietämystä happamista sulfaattimaista, ravinteiden kierrätyksestä sekä käytävissä olevien tietovarantojen ja sähköisten työkalujen hyödyntämisestä ja kehittää maatalous- ja metsäojitusten sekä suometsien hoidon vesistökuormaa vähentäviä toimenpiteitä.

Hot spot -kohdealueiden valinnan jälkeen otetaan yhteyttä valuma-alueiden maanomistajiin ja muihin toimijoihin soveltuvien toimenpiteiden esittelemiseksi sekä uusien tuotteiden ja menetelmien kokeilemiseksi. Yhtenä esimerkkinä Järvenpää mainitsi Kannuksessa tuhkan levityksen koe-kentälle metsäalueen lannoitukseksi. Kaikkia demonstraatiokohteita ei ole vielä lyöty lukkoon, vaan ideoita saa kertoa hankkeen toimijoille. Lisäksi hankkeessa järjestetään eri puolella hankealuetta työpajoja ja infotilaisuuksia, joihin kootaan kattava asiantuntijajoukko kertomaan ravinteiden kierrätyksestä ja tehokkaimmista vesiensuojelutoimista.

5. Muita ajankohtaisia asioita olivat mm. vesistökuormitukseen tarkoitettujen avustusten haun alkaminen. Tertsunen totesi, että avustusta on saatavilla vesienhoidon toimenpiteiden ja kalataloudellisten kunnostusten toteuttamiseen. Myös toimenpiteiden suunnittelua voidaan rahoittaa, jos kyseessä on vesienhoitosuunnitelman mukainen toimenpide. Lisätiedot hausta: ely-keskus.fi > Palvelut > Rahoitus ja avustukset > Kalatalous/Ympäristö > [Rahoitus ja avustukset](#)

Koistinaho kertoi, että Kalajoen yhteistarkkailuohjelman toteutus on kilpailutettu ja tarkkailun toteuttaa seuraavallakin tarkkailukaudella Eurofins Ahma. Sopimukseen tulee kirjaus tulosten esittelystä Kalajoen vesienhoitoryhmälle. Myös päättyvän kauden tuloksista pyritään saamaan yhteenveto esityksenä ryhmälle.

Liuska kertoi, että [TULVATIETO-hanke järjestää Oulussa 8.11. Hulevesipäivän](#), jossa käydään läpi mm. ilmastonmuutoksen vaikutuksia hulevesitulviin ja niiden hallintaan. Päivän aiheissa on yhtymäpintaa myös vesienhoitoon.

6. Toimintasuunnitelmaan vuodelle 2019 ei esitetty merkittäviä muutoksia. Yhteisessä veneessä -hanke jatkuu vuoden 2019 loppuun, ja sen kautta vesienhoitoryhmä saa lisäresursseja. Mahdollista on mm. teettää vesienhoitosuunnitelman mukaisia kunnostussuunnitelmia koko vesistöalueella.
7. Muina asioina todettiin, että vesienhoitoryhmän yhteistyösopimukseen perustuvat kuntien ja Vestia Oy:n rahoitusosuudet tulevat laskutettaviksi marraskuussa.
8. Seuraava kokous esitettiin järjestettäväksi Kalajoella maaliskuussa 2019. Tämä tarkentuu myöhemmin.
9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo. 14:35.

Muistion laati

Laura Liuska
puh. 044 4294 235, laura.liuska@ylivieska.fi